

TĂNG TRƯỞNG MỚI CỦA ẤN ĐỘ

FAREED ZAKARIA. *India's rising*. Newsweek, 6/3/2006, 7p.

QUANG ANH
lược thuật

Ấn Độ - với tốc độ tăng trưởng mới đầy mê hoặc - là chủ đề được bàn luận nhiều nhất tại Diễn đàn kinh tế thế giới ở Davos năm 2006. Trong sáu tuần lễ ở diễn đàn, thế giới có lẽ đã muốn quay sang đánh thức tiềm năng của Ấn Độ. Để có cái nhìn cụ thể về xu hướng này, tác giả bài viết đã phân tích những đặc thù dẫn tới thành công của Ấn Độ trong thời gian gần đây, đặc biệt là những thành tựu về kinh tế.

Động lực "từ dưới lên"

Trong 15 năm qua, Ấn Độ luôn giữ vị trí thứ hai trên thế giới về tốc độ tăng trưởng, chỉ sau Trung Quốc, với mức tăng trung bình hàng năm trên 6%. Tốc độ tăng trưởng năm 2005 lên tới 7,5% và có lẽ vẫn giữ vững trong năm nay. Nhiều nhà quan sát tin rằng tốc độ tăng trưởng của Ấn Độ rất có khả năng sẽ cao hơn nữa trong thập kỷ tới.

Không như người láng giềng Trung Quốc, Ấn Độ tăng trưởng một cách có vẻ không được bài bản và thiếu bàn tay hoạch định. Tăng trưởng không phải theo chiều từ trên xuống mà là từ dưới lên. Ấn Độ không có hạ tầng của Bắc Kinh hay Thượng Hải, cũng không có một chính phủ trải thảm đỏ cho các nhà đầu tư nước ngoài. Nhưng nước này có một số lượng khổng lồ các nhà khởi

ngiệp khao khát làm giàu. Và bằng cách này hay cách khác, họ đã tìm được hướng đi, vượt qua vô số trở ngại, chiến thắng bệnh quan liêu..

Nếu như tốc độ tăng trưởng của Trung Quốc luôn giữ vững ở mức trên dưới 10%/ năm từ 1980 tới nay, thì Ấn Độ, theo tác giả, lại là câu chuyện của tương lai, nhưng là một tương lai rõ ràng. Tác giả dẫn ra nghiên cứu gây nhiều tranh cãi năm 2003 của Goldman Sachs, trong đó cho rằng trong 50 năm tới, Ấn Độ sẽ là một trong những nền kinh tế phát triển nhanh nhất trên thế giới (chủ yếu do lực lượng lao động ở đây không già hoá nhanh như những nước khác). Tài liệu dự đoán sau 10 năm nữa nền kinh tế của Ấn Độ sẽ phát triển hơn Italia và sau 15 năm sẽ vượt Vương quốc Anh. Đến 2040, Ấn Độ sẽ là nền

kinh tế lớn thứ ba thế giới. Năm 2050, quy mô kinh tế của đất nước này sẽ lớn gấp 5 lần của Nhật Bản và thu nhập bình quân đầu người của họ sẽ tăng gấp 35 lần so với hiện nay. Dự đoán này chưa thể khẳng định chắc chắn, nhưng cũng rất đáng chú ý vì tốc độ tăng trưởng hiện nay của Ấn Độ còn cao hơn cả con số được đánh giá trong tài liệu. Các công ty Ấn Độ phát triển như vũ bão, lợi nhuận hàng năm lên tới 15, 20 và 25%. Tác giả lấy ví dụ từ tập đoàn Tata. Tata là tập đoàn kinh tế lớn nhất Ấn Độ, với phạm vi kinh doanh rất rộng, từ xe hơi và thép đến phần mềm và các hệ thống tư vấn. Từ tập đoàn này có thể bao quát được toàn bộ nền kinh tế thời công nghiệp và hậu công nghiệp của Ấn Độ. Doanh thu năm 2005 của tập đoàn tăng từ 17 lên 24 tỉ USD và dẫn đầu về tốc độ tăng trưởng trong năm. Riêng mảng kinh doanh xe hơi của tập đoàn đã có đến hàng trăm công ty con. 5 năm trước, tổng doanh số của ngành công nghiệp này là 4 tỉ USD. Năm nay con số đó sẽ vượt 10 tỉ USD. Năm 2008, riêng tập đoàn General Motors của Mỹ sẽ nhập khẩu 1 tỉ USD phụ tùng ô tô của Ấn Độ.

Đó là khối lượng phụ tùng nhập khẩu lớn nhất từ trước tới nay đối với một công ty Mỹ. Đó cũng là tín hiệu của thương mại, của toàn cầu hoá. Tác giả lưu ý những người muốn làm chậm tiến trình này nên nhớ rằng sự phồn thịnh của Mỹ được xuất phát từ ý chí quyết tâm của họ muốn mở rộng ra khắp thế giới. Hơn 60 năm qua, công ăn việc làm trong các ngành công nghiệp sản xuất ở Mỹ giảm đi rất nhiều, chúng phát triển ra nước ngoài - và thu nhập bình quân của người Mỹ đã tăng đến mức cao nhất

thế giới.

Phát triển “theo cách của mình”

Một số người cho rằng con đường phát triển của Ấn Độ mang tính khác biệt. Giáo sư Viện Công nghệ Massachusetts, Yasheng Huang chỉ rõ các công ty của Ấn Độ sử dụng nguồn vốn hiệu quả hơn và quản lý tốt hơn hẳn so với các công ty của Trung Quốc; các công ty “xương sống” của họ cũng có thương hiệu tốt hơn nhiều so với người Hoa. Cho dù có nhiều người nghèo hơn Trung Quốc, Ấn Độ vẫn sản sinh ra những công ty tầm cỡ thế giới như Infosys, Ranbaxy và Reliance. Giáo sư Huang cho rằng những khác biệt này là nhờ Ấn Độ hội tụ các yếu tố: có một khu vực kinh tế tư nhân đúng nghĩa và hiệu quả (khác với Trung Quốc vẫn nặng về Nhà nước); một hệ thống tài chính minh bạch, được tổ chức tốt và hệ thống luật pháp lành mạnh. Một ví dụ nữa: hàng năm Nhật Bản trao giải thưởng nổi tiếng Deming cho phát minh mới, và trong 4 năm qua, họ đã trao cho các công ty Ấn Độ thường xuyên nhất so với bất kỳ nước nào, kể cả Nhật Bản.

Ở Ấn Độ, mỗi cá nhân là một ông chủ. Những người trẻ tuổi có tay nghề ở Ấn Độ không còn đợi đến cuối đời mới mua nhà bằng tiền tiết kiệm, mà ngược lại, họ thế chấp nhà để kinh doanh. Nền công nghiệp thế tín dụng đang tăng trưởng với tốc độ 35%/năm. Mức tiêu dùng của cá nhân cao tới mức kinh ngạc 67% GDP, cao hơn nhiều so với Trung Quốc (42%) hoặc bất kỳ quốc gia châu Á nào khác, chỉ đứng sau Mỹ (70%).

Các số liệu thống kê chưa thể hiện hết thực tế đang diễn ra. Người Ấn Độ, ít nhất là ở khu vực thành thị, đang

tràn ngập lòng nhiệt tình, giới thương gia say sưa với những triển vọng, các nhà thiết kế và giới nghệ sỹ hướng tới mở rộng tầm ảnh hưởng ra thế giới, các ngôi sao màn bạc Bollywood muốn thu hút số khán giả ở nước ngoài từ “cơ sở” nửa tỉ “fan” hâm mộ của họ. Cứ như thể là hàng trăm triệu người đồng loạt tìm được chìa khoá mở tung tiềm năng của mình.

Về điểm này, nếu ai từng đến Ấn Độ sẽ cảm thấy khó hiểu vì Ấn Độ hiện nay cũng mới chỉ có những sân bay nghèo nàn, những con đường đổ nát, những khu nhà ổ chuột, những ngôi làng nghèo đói và có tới hơn 300 triệu người sống dưới mức 1 USD/ ngày. Người nghèo ở Ấn Độ chiếm 40% tổng số người nghèo trên thế giới và có số dân bị nhiễm HIV lớn thứ hai thế giới. Nhưng đó sẽ là hình ảnh của một Ấn Độ nghèo đói và bệnh tật trong quá khứ. Ấn Độ của tương lai sẽ có rất nhiều nét mới, mọi người sẽ cảm nhận được sự thay đổi ngay giữa những khu nhà ổ chuột.

Người Ấn Độ ở hải ngoại cũng đóng một vai trò không nhỏ trong việc mở mang tâm nhìn dân tộc. Họ quay lại đất tổ mang theo vốn liếng, những ý tưởng đầu tư, những tiêu chuẩn quốc tế và quan trọng nhất là một sự nhạy bén không thể thiếu cho thành công...Tác giả đã phân tích vai trò của người Mỹ gốc Ấn Độ và khẳng định, cộng đồng người Mỹ gốc Ấn Độ là chiếc cầu nối giữa hai nền văn hoá. Tác giả tỏ ra ưa thích thuật ngữ “thu hoạch chất xám” hơn là thuật ngữ “chảy chất xám” - thường dùng để chỉ số người Ấn Độ sống ở Mỹ. Những câu chuyện về người Ấn Độ đạt được những thành tích cao nhất ở Mỹ mang lại niềm tự hào và tinh thần thi đua ở Ấn Độ.

Vai trò nhà nước

Xem xét lại tình hình Ấn Độ trong quá khứ, tác giả càng khẳng định tính đúng đắn của con đường phát triển đất nước hiện nay mà Chính phủ Ấn Độ đang tiến hành. Trong thập kỷ 1950 và 1960, Ấn Độ đã tìm cách hiện đại hoá bằng cách tạo ra một mô hình kinh tế “hỗn hợp”, giữa chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa cộng sản. Khu vực tư nhân bị trói buộc và điều tiết quá mức, khu vực nhà nước hoạt động không hiệu quả và đầy tham nhũng. Kết quả hầu như chẳng có gì, và đến thập kỷ 1970, tình hình còn bi đát hơn. Năm 1960, Ấn Độ đã có GDP bình quân đầu người cao hơn Trung Quốc và bằng Hàn Quốc; nhưng những năm 1970 lại chưa bằng một nửa Trung Quốc và thấp hơn Hàn Quốc 13 lần. Theo chỉ số phát triển con người của Liên Hợp Quốc (chỉ số đánh giá các quốc gia theo thu nhập, sức khoẻ, trình độ học vấn và những chỉ tiêu khác), Ấn Độ xếp thứ 124/177, sau Syria, Sri Lanka, Việt Nam và Cộng hoà Dominica. Trình độ học vấn của nữ giới Ấn Độ thấp ở mức kinh ngạc - 54%. Và mặc dù chính phủ nước này đã có những nỗ lực giúp đỡ người nghèo, nhưng nói chung kết quả còn quá ít ỏi.

Còn hiện nay thì sao. Xã hội Ấn Độ ngày nay là một xã hội náo nhiệt, đầy màu sắc, cởi mở, mạnh mẽ và trên hết là sẵn sàng đổi mới. Mặc dù tình trạng phân biệt giàu nghèo vẫn rất nhức nhối, nền dân chủ vẫn có cách tự cân bằng riêng. Làn sóng chủ nghĩa dân tộc Hindu đã đến ngày tàn, và một chính phủ “trăm năm có một” đã lên nắm quyền. Được dẫn dắt bởi Thủ tướng Manmohan Singh, cựu Bộ trưởng Tài chính “khai khẩn” kinh tế đất nước năm

1991, đất nước cũng đã quyết đi theo con đường cải cách kinh tế.

Bằng sự sáng suốt và kiên quyết của mình, Tổng thống Sonia Gandhi, người dẫn dắt liên minh cầm quyền đến chiến thắng, đã bổ nhiệm ông Singh giữ chức thủ tướng. Và tác giả cho rằng, thật khó ngờ, một hệ thống dân chủ bất ổn và có tiếng là tham nhũng như Ấn Độ lại tạo ra được một vị lãnh đạo chính phủ sáng suốt hơn người, rất mực chính trực và giàu kinh nghiệm.

Cho dù khu vực kinh tế tư nhân tạo ra động lực chính cho quốc gia Nam á song người đóng vai trò sống còn lại là Nhà nước. Xem xét thành công lớn nhất của Ấn Độ - các công ty tư nhân, tác giả khẳng định, khu vực kinh tế này đâm hoa kết trái được là nhờ một thị trường chứng khoán và hệ thống tài chính được tổ chức rất tốt. Chính phủ đã đảm bảo được tính minh bạch trong phân xử và thực thi pháp luật.

Tác giả cũng phân tích tình hình bùng nổ của ngành công nghiệp viễn thông. Thành tựu này có được phần lớn là nhờ những điều chỉnh về pháp lý linh hoạt của Chính phủ. Hay học viện công nghệ Ấn Độ - một trong những trường công nghệ hàng đầu thế giới - cũng do Nhà nước điều hành. Đó mới chỉ là một ít dẫn chứng. Các doanh nghiệp tư nhân không thể giải quyết nổi cuộc khủng hoảng AIDS, tình trạng yếu kém trong giáo dục nông thôn hay vấn đề môi trường. Nếu không có sự can thiệp của chính phủ, Ấn Độ sẽ không bao giờ phát huy được hết những tiềm năng của mình.

Chính phủ Ấn Độ cũng đã giải quyết tốt một vấn đề quan trọng khác là dân chủ. Dân chủ là vận mệnh của Ấn Độ.

Đất nước này rất đa dạng và phức tạp với 17 ngôn ngữ chính, 22.000 phương ngữ và có tất cả những tôn giáo lớn trên thế giới thực sự không thể quản lý bằng bất cứ cách thức nào khác. Nhiệm vụ chính là áp dụng dân chủ theo lợi thế của Ấn Độ. Gần đây, Chính phủ Ấn Độ bắt đầu đầu tư vào lĩnh vực giáo dục và y tế, và cũng đang tập trung vào những phương thức để phát triển ngành nông nghiệp hơn nữa. Kinh tế phát triển có thể thúc đẩy chính trị phát triển, ít nhất đó cũng là hy vọng của người Ấn Độ. Hơn nữa, từ 1993, nền dân chủ ở đất nước này được mở rộng hơn, tạo cơ hội để người dân ở các làng quê có tiếng nói lớn hơn trong những vụ việc liên quan đến họ. Điều quan trọng nhất là các chính quyền xã phải dành 33% số ghế cho phụ nữ. Kết quả là đã có 1 triệu phụ nữ được bầu vào các chính quyền xã trên khắp đất nước. Giờ đây họ đã có cơ sở để có được giáo dục và chăm sóc sức khoẻ tốt hơn. Đó chính là sự phát triển từ dưới lên trên, chính xã hội đã thúc đẩy Nhà nước.

Theo quan điểm của nhiều người trong giới tinh hoa Ấn Độ, thì nên nhìn ra thế giới từ góc nhìn của một đất nước thuộc Thế giới thứ ba còn nghèo nàn, lạc hậu. Còn tác giả cho rằng, Ấn Độ nên nhìn nhận mình là một cường quốc, hoàn toàn tự tin bước vào môi trường cạnh tranh toàn cầu, sẽ là bạn bè và là đối tác của các nước khác. Tuy nhiên, mối nguy hiểm của Ấn Độ là thời điểm này có thể không kéo dài mãi mãi và sẽ có những bước thăng trầm, vì thế giới luôn thay đổi. Nhưng hôm nay là thời vận của Ấn Độ, họ có thể nắm lấy và đi theo con đường mới bởi tất cả mọi hy vọng đều có thể trở thành hiện thực.